

Честита
пролет!

трибуна

arsenal® 10

23 март 2018 г. • година VII • брой 179

Приемник на в. "Заводска трибуна"
Издание на "Арсенал" АД

на стр. 7 Среци

Състезателът с Гугъл

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА – ГОЛЯМОТО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД БИЗНЕСА

Дигиталната трансформация е голямото предизвикателство пред бизнеса в България и за неговата кон-

„Арсенал“ АД бе представен от инж. Владимир Чучумишев, регионален координатор на РАЦ към БАН в

на икономиката не търси хората от бизнеса за работа с референтни примери от индустрията, както и за практически изгубените за икономиката вече три поколения българи. Динев сподели и за мечтата си Казанлък да стане „умен град“.

Проблемът с интелектуалната собственост трябва да стои на вниманието и на Министерството на икономиката, препоръча Балъо Динев. Тезата му е, че дигиталното мислене е нещо, което може да доведе до увеличаване на производството и конкурентноспособността на българския бизнес. Той настоява за специална политика към младите хора, като ресурс, който може да промени нещата.

Продължава на стр. 3

Съветник Любомир Ганчев от МИИпо време на форума

курентноспособност. Тази теза изрази предприемачът Балъо Динев по време на организирания от Казанлъшката Търговско-промишлена палата в Казанлък форум, с участието на представители на БТПП, Министерството на икономиката и представители на казанлъшкия бизнес.

Казанлък. На традиционната среща на членове на БТПП с представители на Икономическото ведомство Балъо Динев разви тезата, че „дигитализацията променя всичко, но в Германия, не и у нас“. С тревога той сподели, че Министерството

курентноспособността на българския бизнес. Той настоява за специална политика към младите хора, като ресурс, който може да промени нещата.

НЯМА НЕИЗПЪЛНЕНИ ПРЕДПИСАНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА

„От 2016 г. до този момент „Арсенал“ АД - Казанлък няма неизпълнени предписания относно осигуряването на безопасни и здравословни условия на труд и няма наложени санкции за неизпълнени такива. Над 50% от предписанията се изпълняват още в хода на самите проверки. „Арсенал“ е предприятие с висок рисков потенциал и подлежи на регулярен и чест контрол на всеки 3 месеца, както и на проверки по отделни сигнали и при въвеждане на рискови производства. Нашата работа е основно превантивна и в резултат на намесата ни на територията на дружеството са

въведени много подобрения по отношение осигуряването на безопасни и здравословни условия на труд. Част от тях са автоматизирани и роботизирани производства с висок рисков потенциал.

На фона на световната практика в тези производства и предприятия винаги съществува човешки риск, каквито и предпазни мерки да се вземат по отношение на безопасните и здравословни условия на труд. Не бива да се подценява човешкият фактор, и личната отговорност на всеки един работник и служител за живота и здравето му“.

Продължава на стр. 3

МЛАДИ СПЕЦИАЛИСТИ ПОПЪЛВАТ ИНЖЕНЕРНИЯ СЪСТАВ НА „АРСЕНАЛ“

Седем арсеналски специалисти са най-новото допълнение във висшия кадрови потенциал на „Арсенал“ АД, след като успешно защитиха магистърска степен за

Димитър Дяков и Стефан Растев са новите инженерни кадри в най-голямото машиностроително предприятие в България, които са арсеналски специалисти,

въпроси по технологията на определено производство и оптимизиране на конструктивни решения.

Средният общ успех на защитата на дипломите надхвърля много добър 5, като оценяването се извърши от комисия с председател проф. д-р инж. Вълчо Николов, директор на Пловдивския филиал на Технически университет – София.

С отличен 6 бе оценена дипломната работа на Тотка Минчева, която е ОТК в Завод 5, като за подготовката си тя е имала подкрепа и конкретна помощ от Стойо Иванов, дългогодишен технолог в 5/600. Стойо Петров е бил консултант и на Фатме Амзова от Завод 5, „Агрегатно производство“, която в своята дипломна работа е предложила конкретно решение, което ще доведе до намаляване на технологичния брак с 5%.

Продължава на стр. 4

МОТИВИРАЙТЕ
своите служители, клиенти и партньори

Ваучер Храна
Ticket

Ticket
Compliments

Compliments

Идънред България | www.edenred.bg
Edenred | Тел: +359 2 974 0220 | bulgaria@edenred.com

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев.

Редакция: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолета Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Юлия Младенова, Венко Юнаков.

Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

Новите Арсеналски инженери

машинни инженери към Техническия университет – София, филиал Пловдив.

Тотка Минчева, Стела Карагьозова, Фатме Амзова, Димитър Стоев, Ясен Смилев,

завършили заочно магистратура.

Дипломните работи на всички са свързани с действащи технологични процеси, с решаване на конкретни

ПРЕМЕСТВАНЕ НА СОФИЙСКИЯ АРТИЛЕРИЙСКИ АРСЕНАЛ В КАЗАНЛЪК И ПРИЧИНИ ЗА ТОВА

Преместването на Русенския Артилерийски арсенал в София и съединяването му със съществуващия там артилерийски склад се осъществява няколко години след съединението на Княжество България и Източна

Казанлък заема централно място в страната. Има добро географско разположение с естествен природен заслон между Средна гора и Стара планина. При това, тази равнинна част позволява

са положени през месец май 1924 г., а Указът за отчуждаване на земите № 18 носи дата 15.09.1924 г. По-късно, през 1932 г., с Указ № 3 от 10.02., за разширяване на фабриката са отчуждени допълнително още 47 декара ливади, 46 декара ниви, 242 декара общинска мера и 176 декара общинска гора.

Първата постройка е пресово-снарядна работилница. Тя и днес носи отпечатъка с годината, в която е изградена. След нея се изграждат и други помощни постройки. Така започва усилен строителна дейност. Голям брой ръководители и работници от Софийския артилерийски арсенал са в непрекъсната командировка от София в Казанлък и обратно. Същевременно започва поетапно превозване на материали, машини и съоръжения. Доставят се и първите нови машини от фирма "Нилсен" - Дания.

този Закон е производство и ремонт на военни материали за нуждите на въоръжените сили /армия, жандармерия, полиция, митническа и гранична стража/. Законът за ДВФ отговаря на изискванията на Нюйския договор, защото предвижда „фабрикуване и поправане на военни материали единствено в нея“. Според

Първата постройка е пресово-снарядна работилница. Тя и днес носи отпечатъка с годината, в която е изградена. След нея се изграждат и други помощни постройки. Така започва усилен строителна дейност. Голям брой ръководители и работници от Софийския артилерийски арсенал са в непрекъсната командировка от София в Казанлък и обратно. Същевременно започва поетапно превозване на материали, машини и съоръжения. Доставят се и първите нови машини от фирма "Нилсен" - Дания.

С Указ № 40 от 1924 г. Софийският артилерийски арсенал се преименува на Военна фабрика. Първата заповед, издадена с бланка "Военна фабрика", излиза на 12 август 1924 г.

В Държавен вестник, брой 238 от 26.01.1925 г., е обнародван Указ № 1 на цар Борис III. В него е записано: „...Обявяваме на всички наши верноподаници: XXI-то Обикновено народно събрание през втората му редовна сесия, в 31-то заседание, държано на 26 декември 1924 година, гласува и прие:

този договор територията на фабриката с всичките ѝ постройки, машини, апарати и инструменти трябва да бъдат собственост на българското правителство и се ръководи от нея. Щатове на личния състав на ДВФ, количествата суровини, материали и полуфабрикати, запасите и видовете машини са строго определени и затова дълго и задълбочено се обмислят. Със Заповед на Министерски съвет № 52/06.04.1925 г. се

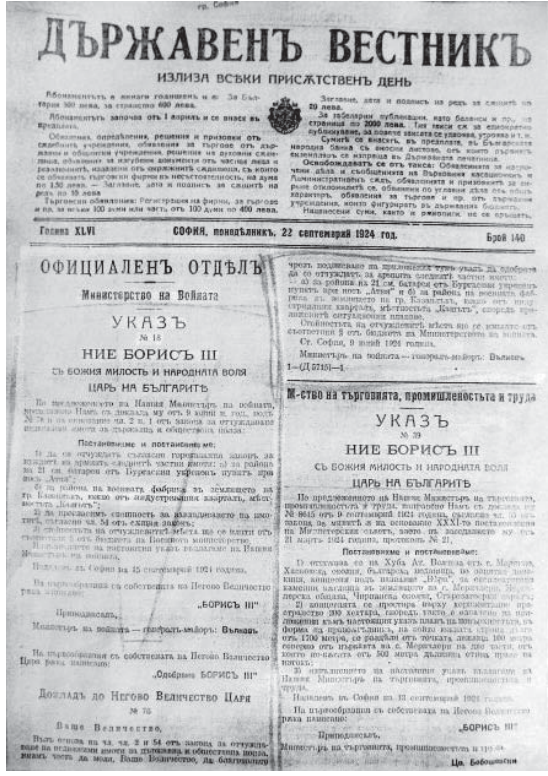
сец септември 1927 г. Първата заповед излиза на 20 септември 1927 г. под № 40, когато приключва преместването и на управлението. Тежката и отговорна задача по организацията, строителството и преместването на Арсенала от София в Казанлък поема тогавашният началник генерал Димитър Стоенчев. Въпреки ограниченията на Нюйския договор, още тогава Държавната военна фабрика е най-многобройното предприятие в страната. Целият състав наброява 1739 души, от които работниците са 1283, останалите са ръководен и помощен персонал. Осигуреността и съсредоточаване в машинния парк на всички останали предприятия в България. Някои от машините, които се купуват за нуждите на производството, са уникални за страната. С концентрирането на персонал и мощности за производство, с разнообразните производствени дейности, Държавната военна фабрика още в първите години от създаването си се превръща в най-големия индустриален обект на държавата и като единствено военнопромишлено предприятие напълно оправдава своето предназначение, колкото и ограничения да са наложени през този период.

Румелия и обявяването на София за столица. Причината за това преместване е решението на Българското Министерство на войната да използва сградите на Арсенала за нуждите на Дунавския флот.

териториално разширяване, необходимо за разполагане на нови производствени помещения, складове, лаборатории, военни поделения и изпитателни полигони. Преимущество са близостта на течаща вода /пълноводната в онези години река Тунджа/ и железопътна линия за превоз на материали и готова продукция.

Допуска се, че ген. Вълков е имал и други съображения, свързани с привързаността му към родния край – да създаде поминък на безработното и малоимотно население от казанлъшкия район. Благодарната общественост го обявява за Почетен гражданин на Казанлък и по този начин той записва името си в историята му.

През пролетта на 1924 г. военна комисия начело с ген. Вълков пристига в Казанлък с цел определяне мястото, на което да започне строителството на новия Арсенал. Комисията се спира на местността „Кашът“, намираща се южно от железопътната линия и в близост до река Тунджа. Само два месеца по-късно на определеното място е изпратена голяма група строителни работници и необходимите материали. Строителството започва още преди да бъде обнародван указ за отчуждаване на земите – частни и общински. Първите копии

Решението е новото местонахождение на Арсенала да бъде в тогавашните покрайнини на София, квартал Лозенец. Столицата обаче много бързо се разраства и предприятието се оказва в твърде неподходящо място, в гъсто населен район. Нарасналите нужди на армията изискват разширяване на производството и територията на фабриката, което на това място се оказва невъзможно.

Още през 1912 г. постъпват предложения за дислоциране на Софийския артилерийски арсенал, а като нови местоположения се посочват Велико Търново и Сливен. По ред причини тези намерения не се осъществяват.

След въстването му в длъжност министър на войната, на генерал Иван Вълков е възложено да осъществи преместването на Арсенала. Според някои летописци, мястото се определя от самия ген. Вълков – без инструкции, без дебати, без съображения. Той просто взема една географска карта на България и тегли два диагонала върху територията на страната – от Видин до Тополовград и от Силистра до Петрич. Пресечната точка се оказва... родният град на генерала – Казанлък. В неговото предложение обаче има и сериозна логична мотивация, която той убедително излага.

нарежда от 15 април 1925 г. да се преместят за постоянно в Казанлък следните поделения на Военната фабрика: сна-

Първолеа Петкова Музей "Арсенал"
Използвана литература: „Историческо развитие на МК „Фридрих Енгелс““, Светослав Спасов - „Изграждане и развитие на военната икономика в България“, архив Музей „Арсенал“.

Продължение от стр. 1

...ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД БИЗНЕСА

„Не можем да произвеждаме като през 50-те години, с технологии от 70-те, и да

Казанлък. Представителят на „Арсенал“ и член на групата „Екс-

искаме да сме на световния пазар”, каза предприемачът Динев, за чиято фирма, по думите му, дигиталната трансформация е „въпрос на мисия”.

В подкрепа на сериозната необходимост от все по-мощни и компетентни кадри за българската икономика бе и презентацията на арсеналския представител Владимир Чучумишев.

БАН изостава от нуждите на бизнеса, е тезата, която изрази по време на срещата между бизнес, представителите на БТПП и държавата, в лицето на Министерството на икономиката, Владимир Чучумишев, регионален координатор на РАЦ към БАН в Казанлък.

По време на форума той представи тригодишната дейност на създадения през 2015 година 16-ти поред Регионален академичен център към БАН, какъвто е този в

перти за Казанлък“ инж. Чучумишев акцентира и на две от сериозните постижения в града с партньорството на РАЦ: най-мощният като обхват проект за дуално обучение на ученици и създаването на Технически колеж към ТУ-София в града. Тезите на двамата представители на крупни фирми от Казанлък внимателно изслуша съветникът в Министерството на икономиката Любомир Ганчев.

Той съобщи, че фирми от област Стара Загора работят по 90 проекта от ОП „Иновации и конкурентност” на българската икономика”. Проектите са на стойност 55 млн. лева, като 49 от тях вече са приключили и за тях са платени 24 млн. лева.

През настоящата година икономическото министерство е предвидило 67 млн. лева за финансиране и подпомагане на близо 400 нови

проекта и бизнес-начинания на млади хора до 29 години, за предприемачество в уязвимата група във възрастта 50-65 години и за стимулиране на женското предприемачество, каза още съветникът на министър Емил Караниколов.

По програмата за подобряване на производствения капацитет е заделен ресурс от 150 млн. лева за нови машини и оборудване за близо 2 хиляди малки и средни фирми. Други 100 млн. лева са предвидени за иновации, 30 млн. лева са средства за тази година за създаването на кластери, добави още министър-съветник Любомир Ганчев. Той, заедно с председателя на Българската търговско-промишлената палата Цветан Симеонов, посетиха Казанлък за участие в първата за тази година традиционна среща на БТПП с представители на местния бизнес. Изборът на Казанлък за доманин на първата обща среща за 2018 г. бе мотивиран от председателя на Управителния съвет на Българската търговско-промишлена палата Цветан Симеонов с централното географско място на

града и с доброто представяне на местната индустрия през последните години.

Казанлък е добър пример за икономическата карта на България. Това, че не е оформен и признат като икономическа зона, не означава че такава тук не съществува, каза по време на форума

българския бизнес, е създаването на дигитална карта на България, която ще даде възможност на потенциалните партньори на българските фирми да се запознаят с тях през интернет, благодарение на 360-градусово заснемане. Цветанов припомни предстоящото влизане в сила на

Владимир Чучумишев и Драгомир Петков бяха участниците от „Експерти за Казанлък“ на форума

къметъ на Казанлък Галина Стоянова.

Пред местния бизнес шефът на БТПП Цветан Симеонов представи последните новостии, направени от Палатата в полза и за улеснение на българския бизнес, както и с възможностите за използване на различни програми и продукти в помощ за подобряване на административния капацитет на бизнеса.

Една от тези възможности, които БТПП предоставя на

европейска директива, за дължаваща българския бизнес, опериращ с лични данни, да вземе мерки за тяхното опазване - заради солидните глوبي, които заплашват подценените директивата. За целта от БТПП предлагат специални обучения.

На разположение на фирмите по този въпрос в помощ са и местните офиси на Търговско-промишлените палати.

Деляна Бобева

Продължение от стр. 1

НЯМА НЕИЗПЪЛНЕНИ ПРЕДПИСАНИЯ ...

Практически инцидентите са основно поради нарушения на инструкциите и мерките за безопасност.

Това каза началникът на отдел „Рискови производствата и дейности“ в Изпълнителна агенция Главна инспекция по труда Пенка Митрева, по повод възникналия инцидент на територията на дружеството преди две седмици, вследствие на който загинаха двама работници от цех 130 - 27-годишният Цеко Василев и 45-годишният Красимир Желев.

Митрева уточни, че за последната една година в „Арсенал“ Главна инспекция охрана на труда е извършила над 100 проверки на различни дейности и производствата. Проблем съществува и отстрана на работниците - по отношение на носенето на лични предпазни средства, каза още представителката на Инспекцията по труда.

От своя страна Службата по безопасни условия на труд в „Арсенал“ от 2016-та до края на 2017-та година, заради неспазване на вътрешните правила и разпоредби и инструкции за безопасна работа, също е

наказала 163-ма работници и преки длъжностни лица за различни нарушения, свързани с безопасността на работа, каза Красимир Папазов, ръководител на

Пенка Митрева и Красимир Папазов под прицела на медиите

мисни. Всеки един работник и служител има индивидуален картон, в който се отразяват защитните предпазни средства и облекла, които му осигурява фирмата, каза още

ловия на труд са осигурени допълнително други 420 хиляди лева за закупуване на специално работно облекло и ергономични столове за работа, допълни той. Общо

за последните 12 месеца вложени средства от страна на ръководството на фирмата за подобряване условията на работа, безопасност и защита здравето на работещите в най-голямото дружество в региона, с числен състав от над 10 500 души и площ от 5 хиляди декара, са 30 млн. лева. Средствата са за изграждане на аспираторни инсталации, отопление, санитарни помещения, работно облекло и други.

Трудните злополуки през изминалата 2017 година, спрямо предходната 2016-та, са намалели с 8 броя, като няма тежки инциденти.

Близо месец е първоначалното обучение на всеки новопостъпил на работа в дружеството. Тези, кои-

то не покажат качества за безопасно изпълнение на съответната работа, се насочват на друга или се освобождават от фирмата.

Огромните вложения, които ръководството на фирмата прави по отношение на безопасността на труда и за подобряване на условията на работа като цяло в дружеството, не могат да игнорират обаче личната отговорност за стриктно спазване на правилата за безопасност от страна на всеки един работник и служител, уточни Папазов.

Ръководителят на отдела за безопасни условия на труд в „Арсенал“, който е част от специализираната Вътрешноведомствена комисия в „Арсенал“, която работи заедно със специализираните звена на Прокуратурата и другите институции с отношение към инцидента, заявява, че те продължават, съвместно се още показания на непосредствени свидетели. Най-добрият експерт в тази област - доц. инж. полк. Тенчев, е експертът, нает от Прокуратурата за разследването.

Продължава на стр. 4

Продължава от стр. 3

НЯМА НЕИЗПЪЛНЕНИ ПРЕДПИСАНИЯ ...

„До сега не е имало различия в установяването на причините за възникналите инциденти от Вътрешната комисия на фирмата и следствието“, допълни Папазов.

Две са основните версии за инцидента в „Арсенал“, според окръжния прокурор Дичо Атанасов: човешка грешка и техническа неизправност. Назначени са и съответните експертизи, като срокът за произнасянето е двумесечен.

Оборудването в помещението, в което е станало за палването, е ново, пуснато е в експлоатация на 29 ноември миналата година, каза началникът на арсеналската безопасност, като уточни, че инструктажите в този вид производства са ежедневни и не се допускат работници на работното място, преди да са преминали такъв.

Всички работници и слушатели в „Арсенал“ са застраховани за риск „Трудова злополука“, която винаги се изплаща, независимо от вината, съгласно сключения КТД във фирмата.

Семействата на двамата загинали работници ще бъдат подпомогнати финансово от фирмената структура на КТ „Подкрепа“, чийто членове са били, както и от Синдикалната Федерация на машиностроителите и металоработ-

ниците на КТ „Подкрепа“ и СРС на КТ „Подкрепа“. Финансова помощ до навършване на пълнолетие за детето на Цеко Василев обяха и от фонд „Д-р Желязко Христов“ на КНСБ. Помощ бе оказана и от ръководството на фирма „Арсенал“ АД.

Независимо от коментарите и предположенията в публичното пространство, ръководството на ФСО на КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД съобщи, че Комитетът по условия на труд е работеща структура, заедно с подразделенията си до ниво цех.

В разпространена на Федеративен съвет на СФММ, проведен миналата седмица в Пловдив, официална позиция се казва, че „коментари относно причините, довели до фаталния изход, могат да се правят едва след приключване на следствието и констатациите на проверяващите органи“.

Ръководството и целият колектив на „Арсенал“ изказват дълбоки и искрени съболезнования за загубата към семействата, близките и колегите на Цеко Василев и Красимир Желев.

„Трибуна Арсенал“

Продължава от стр. 3

МЛАДИ СПЕЦИАЛИСТИ...

Технологът със завиден стаж и опит в „Арсенал“ не е жалил сили и енергия, за да консултира и още един дипломант - Ясен Смилов от Завод 5, който се представи отлично на защитата и вече е магистър-инженер.

Стела Карагьозова, за чиято много добра подготовка и защита на дипломната работа е помогнал Николай Гешев, помощник-технолог в 5/510, е сред дамите, които смело се справят със сложните технически науки и също е била сред най-добрите дипломанти.

Бившият икономист Димитър Стоев от Завод 3 изпълни заданието и защити дипломната си работа благодарение на помощта на специалистка Тинка Одаджиева.

Автомобилният инженер Димитър Дяков от Завод 5 от

Базата за развитие и внедряване „Боеприпаси“ избра за своята дипломна работа изделие от специалното производство, като при разработката на темата той бе консултиран от дългогодишния конструктор инж. Николай Куцаров.

Особено впечатление на изпитващата комисия направи представянето на потомствения арсеналец Стефан Растев, който също има друго висше техническо образование – ж. п. инженер. В момента Растев работи като технолог в Завод 1/140 и за дипломната си работа за магистър-машинен инженер е разработил възел, с който се постига намален импулс на отката на автомат. Стефан Растев и неговият консултант на дипломната работа Симеон Загаров

са изпълнили възела в метал, а разработката, по думите на инж. Николай Куцаров, член на изпитната комисия, предстои да бъде патентован.

Освен от председателя на комисията проф. Николов и конструктора от „Арсенал“ инж. Куцаров, младите хора, които са на работа в предприятието и задочно са учили, за да придобият магистърска степен „Машинен инженер“, са били оценявани още от доц. д-р инж. Пепо Йорданов, декан на Факултета по машиностроене в Пловдивския филиал на ТУ-София, от доц. д-р инж. Валентин Бачев, доц. д-р инж. Атанас Начев – всички от висшето учебно заведение, както и от инж. Билян Тошков, директор на Завод 2 на „Арсенал“ АД.

Юлия Младенова

Платена публикация

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

Фирма КМХ-ЕЛЕМЕНТ ООД стартира проект по договор за БФП № BG16RFOP002-3.001-0518-C01, финансиран от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Основната цел на проекта е подобряване на енергийната ефективност на КМХ-ЕЛЕМЕНТ ООД за постигане на устойчив растеж и конкурентоспособност. Тя ще бъде осъществена чрез постигане на следните специфични цели:

- Въвеждане в експлоатация на ново производствено оборудване, необходимо за реализирането на предвидените мерки в одобрения енергиен одит

- Внедряване на система за енергиен мениджмънт съгласно изискванията на стандарт БДС EN ISO 50001

Изпълнението на проектните дейности ще спомогне за подобряване на конкурентоспособността на предприятието, което от своя страна ще доведе до по-устойчив растеж и до понижаване на енергийната интензивност.

Проектът стартира на 24.11.2017 г. и е с продължителност 18 месеца.

Общата стойност на проекта е 2 525 000.00 лева, от които 1 272 611.50 лева европейско и 224 578.50 лева национално финансиране.

Платена публикация

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

Фирма МАШПРОМ-КМХ ЕООД стартира изпълнението на проект „Повишаване на енергийната ефективност в МАШПРОМ-КМХ ЕООД по договор за БФП №BG16RFOP002-3.001-0517-C01, финансиран от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Основната цел на проекта е подобряване на енергийната ефективност на МАШПРОМ-КМХ ЕООД за постигане на устойчив растеж и конкурентоспособност. Тя ще бъде осъществена чрез постигане на следните специфични цели:

- Въвеждане в експлоатация на ново производствено оборудване;

- Внедряване на система за енергиен мениджмънт съгласно изискванията на стандарт БДС EN ISO 50001.

Изпълнението на проекта ще позволи на фирмата да разшири капацитета на съществуващия стопански обект, ще се намалят разходите за производство на единица продукция, ще се развие екологосъобразно производство и ще се подобри енергийната ефективност на фирмата

Проектът стартира на 18.08.2017 г. и е с продължителност 18 месеца.

Общата стойност на проекта е 2 528 000.00лв., от които 1 274 379.50лв. европейско и 224 890.50 лв. национално съфинансиране.

Шанс за работа

„Арсенал“ Ад - Казанлък търси:

Преводач, английски език

Описание:

- Извършване на писмени и устни преводи от или на български и английски език;
- Превеждане на постъпила чуждестранна кореспонденция и др. материали на български и английски език.
- Извършване на устен превод на разговори, служебни преговори, семинари и др., свързани с дейността на фирмата;
- Превод на техническа литература.

Изисквания към кандидатите:

- Завършено висше филологическо образование (английска филология).
- Отлично писмено и говоримо владение на английски език;
- Компютърна грамотност MS WORD; MS EXCEL; INTERNET.
- Лоялност, умение за работа в екип, инициативност, комуникативност

Документи необходими за кандидатстване :

- Автобиография/(CV)
- Актуална снимка
- Мотивационно писмо

Лице за контакт:

Даниела Костова - отдел „Човешки ресурси“

Адрес:

6100 гр.Казанлък, бул.„Розова долина“ 100 „Арсенал“ АД

Телефон: 0882 341747

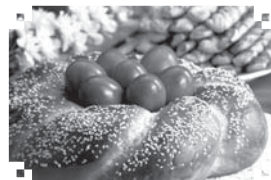
Кандидатурите ще бъдат разглеждани при стриктна конфиденциалност и спазване на ЗЗЛД.

Контакт ще бъде осъществен само с одобрените по документи кандидати.

Как ще почиваме?

От 6-ти до 9-ти април е Великденската ваканция за работещите в „Арсенал“. Почивни ще са дните от петък - 6-ти април, до понеделник - 9-ти април включително.

Първият работен ден през Светлата седмица е вторник - 10-ти април.

„Трибуна Арсенал“

МОМЧЕТО ОТ КАЛЕНДАРА: СТРЕЛЕЦ ОТ КЛАСА

Маска, окото на точен стрелец. Решителност, спокойствие... Момчето от Календара. Така арсеналци наричат мъжа, който рекламира фирменото стрелково оръжие от страниците на годишния календар за 2018-а.

го увлича. Познал до край тънкостите на стрелковото оръжие, бившият полицаи за пръв път тук вижда как, именно, то се произвежда. Да го разведат по всички производствени площадки е първото, което арсеналци

кобура в критични моменти или да изкашаш. Личното му мнение по дискутираната напоследък тема за достъпа на гражданите до лично оръжие е категорично: достъпът на хората не бива да се ограничава. Все пак,

роден лиценз и сертификат за инструктор по стрелба.

Спортът

Стрелбата като спорт е първото сериозно занятие с оръжие за младежа Тонев. Отдавна членува с спортни клубове, сега – част от Българската федерация по динамична стрелба. Като хоби, спортната стрелба е скъпо удоволствие, обяснява момчето от Календара. То е не само да стреляш, то е страст за придобиване на най-новото. При стрелбата с цел самозащита не е така. Професионалният опит на шефа по сигурността на арсеналските изпитателни полигони е от 1998 г. Но почти без прекъсване, не спира да стреля по състезания. Вече – за „Арсенал“. Пътува постоянно, състезанията не

държи. Нещо като честта и достойнството, заради които е станал полицаи. И заради които напуска системата. Новите млади сякаш не вярват в тия неща...

Първото „нещо“, с което Тонев стреля, „май“ било пушка – помпа. Последното, то е ясно – всичко с марката „Арсенал“. Вече познава всяко изделие с тая марка, дава дори идеи как може арсеналското оръжие да е още по-добро. Добро, според постоянно растящите световни стандарти. Тях Тонев следи постоянно, сега това е част от професионалните му задължения. Отделя поне час и половина време за изучаване на конкуренцията – ежедневно. Така е абсолютно „в час“. През „главата му“ минава голям обем от информация за световното производство, но това му допада.

Питат се кой е? Само демонстрира или стреля наистина? Откъде се взе, защо точно той? Да, момчето от Календара не е манекен от сполучлива фотосесия. Той стреля наистина, при това – абсолютно точно. Толкова точно, че с него „Арсенал“ печели отличия от много престижни състезания. Професионалист. Той е човекът, който отговаря за петте полигона на казанлъшката оръжейница. Негова грижа са сигурността и безопасността при изпитванията. В Завод 0 е едва от година и половина. Оттогава е и в Казанлък. Заменя морето за Долината на розите. И МВР – с „Арсенал“. Изкачва стълбицата в Криминална от долу до горе: от работата на терен до шефския стол. Носи опита на две професионални мисии на Българската армия в състава на НАТО. Полицаи с висше образование. Млад човек, успял да превърне хобито си – стрелбата, в професия. Щастливец. Казва се Пеню. Тонев. Сертифициран международно инструктор по стрелба.

правят за Тонев. Ходят не е случаен. От него се очакват предложения за подобряване качеството на фирменото оръжие от гледна точка на този, който натиска спусъка. Потребителят, обратната връзка, повикът на пазара през опита на отличния стрелец, това търси от него висшият мениджмънт. Не става без познания за производството, казва Пеню. Този „обратен“ поглед към оръжието му харесва. Лично той търси в оръжието компактно, възможност за мобилност, надеждност, липса на „засечки“, сигурност и безопасност при боравене. „За радост, в „Арсенал“ се прави точно такова оръжие“, констатира криминалистът със 17-годишен опит, рейнджър с мисии в Косово.

Увлечението по оръжието

Пеню е потомствен полицаи. Свикнал е да вижда оръжие от малък. Оръжието за него не е нещо, което предизвиква страх, а обратното – сигурност. Оръжието е само инструмент. Зад всяко оръжие има човек, напомня Тонев. Това за него е съществено – човекът зад спусъка. Който следва да бъде човек умерен, разумен, спокоен в действията си. Балансът на ума не е лесно нещо, но в тая работа е задължителен. Не само за точната стрелба – тя е невъзможна без спокойствието на ума и тялото. Пеню знае това. Балансът е задължителен, за да прецениш точно дали и кога да ползваш оръжието, което носиш. Тонев признава, че и той е имал ситуации, които изпитват бързата и точна преценка – да извадиш ли оръжието от

придобилите право да носят оръжие задължително минават курс по безопасно боравене с него. „Носенето на оръжие дава сигурност“, казва Пеню Тонев. Но и – предпазва, възпира, калява нервите, поддържа психическата стабилност. Защо? „Защото не си позволяваш загуба на контрол, понеже знаеш какви могат да бъдат последствията“. Защото стрелбата не е само оръжие, стрелбата – това е и качествени боеприпаси, и проверка на всичко: „Стрелецът винаги си проверява всичко!“.

„Друга е мярката относно носенето на оръжие, казва Тонев, – контролът на МВР трябва да бъде завишен. По начин такъв, че да не остава, например, у гражданите оръжие с изтекъл срок на ползване“. Такива случаи Тонев е срещал. Срещал е всякакви случаи, но полицията за него е минало. В очите му се четат разочарование: когато дошъл в МВР, това била институция репресивна, когато си тръгва – вече е институция, репресивна. Сега той живее с друг ритъм. Общото е в голямата отговорност, която носи – и преди, и сега. Като част от администрацията в Завод 0, той отговаря за случващото се на полигоните в Дунавци, Мъглиж и Казанлък. Но контактува и с конструкторите, във връзка е и с колегите от Маркетинга. Именно така идва предложението му към шефа на отдела, Марина Йорданова, „да разчупят малко“ годишния календар и рекламните материали на фирмата с по-атрактивни снимки. Готов е да позира. Нещата се получават. Истински са. Все пак, Пеню Тонев има междуна-

Ст. Мирян Маденджиян

са едно и две. Обикновено – през уикенда. Когато не пътува, просто си почива. Или – пак пътува, за родния Бургас. Вече знае, че Градът на розите не е град с големи забавления. Особено нощни. Но това не му пречи. Нито на приятелката му, с която живеят заедно тук. Дватама не скучаят. Гледат у дома си и няколко домашни любимеца. Разбира се, кучета, все пак е полицаи. Макар и бивш. /Приятелството с домашните любимци е част от профи-профила/. Нещо, с което е свикнал, на което

Изобщо, промяната отпреди година и половина, която близките приели на принципа „Достатъчно си голям, за да решавам сам“, се оказва добра промяна на Пеню Тонев. Той се надява на такава равностойност и отстрана на „Арсенал“. Все пак, резултатите от работата му далеч не се броят само в страниците с 12-те месеца на един годишен календар. Макар и – перфектен.

Диана Рамналиева

Юбилей

85-тата годишнина от своето създаване ще отбележи на 16 юни тази година Химичната лаборатория на Завод 3 в „Арсенал“ АД - Казанлък.

По този повод химици, лаборанти и служители в лабораторията през годините си дават среща. Тя ще е в ресторант „Капитал“ на 16-ти юни /събота/ от 19 часа.

Желаещите да присъстват на срещата и на празничната вечеря могат да заявят това до 20-ти май на телефон 0431 7 33 00 - Химична лаборатория или на GSM 0884 599 073 - Станка Костова.

Кувертът за вечерята е 28 лева. Да се съберем! Защото, който помни миналото и живее в настоящето, има бъдеще!

За много години!

Наздравници в този дух вдигат 957 арсеналци този месец. Толкова е броят на рождениците в двете фирми през март.

Преди броени дни красив празник празнува едно от най-лъчезарните лица на КНСБ в „Арсенал“ – председателката на КНСБ в Завод 4 Мария Мазнева.

Тези дни са празнични за още близо 100-тина работещи във фирмата. Вчера, 21 март, за здраве, дълъг живот, щастие и сполука почерпиха 36 рожденици, сред които Живко Василев - шлосер от Завод 1.

Днес, 22 март, рожден ден празнуват 25 арсеналци, а на 23 март

черпят други 22-ма работещи в дружеството.

Важно за Великденските рожденици през април:

Тортите, които получават като подарък от ръководството за личните си празници, предвид Великденските почивни дни, ще се получават при следния график:

- родените на 2 и 6 април - ще получат тортите си на 2 -ри април.

- на 3 април торти ще получат рождениците на 3-ти и 7 април

- на 4-ти април - торти за родените на 4-ти и 8-ми април и на 5-ти април, торти ще получат родените на 5-ти и 9-ти април.

Тортите се получават от фирмения магазин на „Кумир СИ“ на Централен портал.

Подаръчни ваучери на стойност 60 лева ще получат работещите във фирмите „Арсенал“ АД и „Арсенал 2000“ в навечерието на Великден.

С този жест ръководството на фирмата затвърждава добрата традиция от последните години за допълнителни ваучери, практически допълнително възнаграждение, за големите християнски празници - Рождество Христово и Възкресение Христово.

Ваучерите ще бъдат получени седмица преди светлия празник.

С ГРИЖА КЪМ МЛАДИТЕ И... ПАРИТЕ ИМ

Хроника

Общественият посредник на Казанлък Гинка Щерева, която преди да заеме поста, бе част от групата „Експерти за Казанлък“, започна поредица от срещи с ученици по нов проект, планиран за реализация през тази година. Първата бе с ученици на НУПИД „Акад. Дечко Узунов“.

Проектът е инициран от Щерева и се нарича „Повишаване на финансовата култура на подрастващите“. Целта е младите хора да получат основни познания, свързани с финансовата култура на съвременния човек.

В тайната на парите и какво трябва да знаем за тях и за банките, като кредитни институции, първи бяха посетени учениците от 11 клас на НУПИД „Дечко Узунов“. Лектор бе Петър Кръстев - директор на Инвестбанк, Казанлък.

Сред обсъжданите теми между банкера и учениците бяха: личен бюджет и какво означава това, банкови услуги и продукти, финансовата грамотност като ключова компетентност на 21 век.

С прякото участие на учениците бяха дискутирани въпросите: какви банкови продукти и услуги може да ползва едно непълнолетно и едно пълнолетно лице, какви са източниците им на приходи, как разумно да си служат с дебитни и кредитни карти при пазаруване он лайн и други.

Общественият посредник на община Казанлък изрази надежда, че резултатите от подобни проекти ще бъдат действително полезни за младите хора и ще им помогнат да се ориентират по-добре в делничните неща от живота, който им предстои, след като завършат училище.

Новата година Гинка Щерева започва с още един проект, също за младежи: „На кафе с омбудсмана“.

Целта е в неформална обстановка и в непринуден разговор учениците и общественият посредник да обменят информация, свързана с гражданската култура на съвременния млад човек, с общите и важни неща, които всеки български гражданин трябва да знае, с гражданските ни права и задължения.

„Трибуна Арсенал“

Сертификат за Иновативно училище получи казанлъшката Профилирана природо-математическа гимназия „Никола Обрешков“. Отличието, придружено и с благодарствено писмо, бе връчено от мениджъра на онлайн образователната платформа №1 в България „Уча.се“ - Антон Бъчваров. Заедно с отличието, директорът на гимназията Красимир Дамьянов, член на групата „Експерти за Казанлък“, получи за училището безплатен код за достъп до образователната платформа. Преподавателите на Математическата гимназия са сред първите, които я използват за онлайн уроци след спечелен проект на МОН „ИКТ в образованието“.

Казанлъшката ППМГ получи отличието и заради огромния брой преподаватели, доверили се в своята работа на образователната платформа. Към момента гимназията разполага с 30 абонамента за нея.

Образователният портал е предпочитан помощник в усвояването на уроците и от възпитаниците на ППМГ.

„Уча.се“ е платформа с видеоуроци на разбирам и лесен език, която предоставя материали във всички сфери на образованието. Създател на платформата е Дарин Маджаров, докторант в областта на възобновяеми източници на енергия и електрически коли в KU Leuven (Католически университет, Льовен), Белгия.

Шестима служители на РУ на Полицията в Казанлък бяха наградени със специални благодарствени плакети от кмета на град Крън Теменушка Люцканова. Благодарствено писмо за техния професионализъм получи и началникът на РУ на МВР в Казанлък Стойчо Крочолов.

Отличените са старши инспектор Тодор Николов, младши контролорите - служители на КАТ - Галин Грозев и Пламен Ноев, младши полицейските инспектори Ивайло Марков, Таньо Паунов и Минчо Минев.

По време на среща с оперативния състав на казанлъшката полиция кметът Теменушка Люцканова предаде и благодарността на гражданите на Крън за действията на полицаите, като им пожела здраве и много последователи, както и повече подобни жестове отстрана на обществеността.

Поводът за кметската благодарност е възникнал на 22 февруари в Крън инцидент, бързо разрешен и с благодарност на благодарение на спешната и професионална намеса на шестимата полицейски служители.

„Заеманата достойна професионална и гражданска позиция от служители на РУ „Полиция“ гр. Казанлък не веднъж във времето е високо морално оценявана не само от служителите в Кметство Крън, но и от граждани, чиито права са били засягани по различни поводи и в различни ситуации“, се казва в Благодарственото писмо от кмета на Крън Теменушка Люцканова до началника на казанлъшката Полиция.

Европейски експерти ще изготвят до края на тази година Спасителен план за действие за паметника на връх Бузлуджа. Експертите от европейската неправителствена организация „Европа Ностра“ ще направят това безвъзмездно.

Това бе оповестено през седмицата от областния управител на Стара Загора Гергана Микова и от автора на проекта за спасяването на паметника-символ арх. Дора Иванова.

Внушителното съоръжение, е сред седемте най-застрашени културно-исторически обекта в Европа, според оценката на най-голямата европейска неправителствена организация за опазване на културното наследство „Европа Ностра“. Българският паметник е в класацията заедно с други значими обекти от Албания, Великобритания, Гърция, Румъния, Турция и Австрия. „Европа Ностра“ няма да осигури пряко финансиране на евентуалните възстановителни дейности, но попадането на паметника Бузлуджа сред 7-те финалисти отваря повече възможности за спасяване на разрушения монумент.

Има идея в обсъждането да се привлечат и доброволци - студенти и млади специалисти от УАСГ и от университетите по строителство и архитектура от чужбина.

ДА СЕ СЪСТЕЗАВАШ С ГУГЪЛ

Или как журналистът Румен Стоичков събира историите на стотици български селища, манастири, места, за да възстанови късче по късче паметта за забравената България

- Г-н Стоичков, какво е първото чувство, което изпитвате, когато попадате на тези забравени от хората, от държавата, че и от Бога, места?

- Където и да попадна, избирам мястото по неговата красота. Някак си това ми е вътрешната нагласа, вътрешният ориентир. Гледам най-напред на мястото като турист. Привличат ме села, които са на баирчетата, в склонове, закътани в горички, тази причудлива красота на България страшно ме привлича и аз постепенно започнах да описвам такива села. Не че имам някакви възражения към селата в полето и равнините, но, попадайки във всяко едно от тези селца, първата ми цел е да направя радиорепортаж, все пак съм радиожурналист. Бил съм на около 2000 места в страната и моята задача е да събера информация за днешното битие на нашия сьнародник, за начина, по който живее, за пътищата и дупките по тях, за изчезналата връзка с общинския и областния център, за изчезналата държава, за това, че общественият транспорт все по-рядко влиза, ако изобщо влиза на тези места, за изчезналите аптеки, за рушащите се читалища, за едва крепящите се църкви и затворените училища... Всичко това ме е вълнувало и съм искал да разкажа за тегилята, пък и за хубавите неща, не всичко е лошо. Но покрай цялата тази богата информация, която събирах, постепенно се оказа, че превключвах и на чисто люболитна туристическа вълна и схванах, че бих могъл да описвам всичко това във вестници и списания. През 2001 г. се появи глед да пиша. Очевидно съм носил в себе си някакъв ишах да пиша и разказвам. Отвориха ми се порти, образно казано, и към 2008-2009 г. имах към 250-300 публикации. Във всички тези разкази и репортажи, които влизат и в книгите ми, се опитвам да вкарвам цялата информация, пълната палитра на съществуването на едно селце, градче или манастир. Защото се оказва, че където и да съм стъпил, има история.

Ние ходим върху богата история на тази земя

Всяко едно късче от нашата земя е по своему разнородно, разнолико, богато със своите си особености, със своето географско разположение, със своята си връзка с предците, със своите си предания и легенди. Тук е ходил Крали Марко, там мома се е хвърлила от скалата и са я нарекли Момина скала или Момина сълза, защото от сълзите ѝ е бликнало изворче. В цялата тази амалгама от сведения, които събрах, създадох моите репортажи. После започнах да сверявам какво пише „Чичко Гугъл“ и какво съм написал аз и се оказа, че за повечето от нещата, които пиша, няма

никаква информация във всезнаещия Гугъл и по една или друга причина аз зная повече от него. Освен това, установих, че

повечето села ги няма на картата на България

и аз съм единствената памет за тях, което още повече ме нахъса да пиша. Защото осъзнах, че цялото това ходене и бродене е като една моя мисия. И, ако трябва да кажа каква е мисията или каузата ми – това е. Тя е свише, не знам откъде ми се появи. Това

Неговият глас със сигурност сте чували в „Нощен хоризонт“. Мек, топъл, спокоен. За релаксация след дългия ден ви трябва точно това – глас, който да ви отнеме напрежението и да ви поведе в по-красивия свят наоколо – светът на изкуството, на творците и на мъдрите хора. Този глас принадлежи на радиожурналиста Румен Стоичков. Завършил е българска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и повече от 20 години работи в нощния блок на Българското национално радио. В своите над 1200 радиопредавания е срещнал слушателите с изключителни личности, запознал ги е с невероятни места и събития. Като журналист е обиколил надлъж и нашир България, за да направи едни от най-хубавите, най-истинските и най-вълнуващи репортажи от стотици кътчета на страната ни. Автор е на повече от 2000 репортажа, интервюта, анкети.

С перото и с гражданската си позиция Румен Стоичков е спечелил редица престижни награди. През 2005 г. е отличен със специалната награда на Медийния фестивал в Албена за репортаж от психиатричната болница в село Пастра. Две години по-късно е носител на Годишната награда на Съюза на българ-

е част от моето състояние на духа. Обикалям България и описвам с огромно задоволство всичко, което събирам и което представлява някаква ценност със съзнанието, че не го разказвам на себе си и не го зная за себе си, а че това трябва да остане в паметта ни. След 10-15 години още една част от българските села няма да ги има и в това неписано съревнование с „Чичко Гугъл“ аз го печеля. Защото

Гугъл няма как да знае как са се казвали отсрещните връхчета,

баирчетата, рекичките, деретата, местностите, поточетата, училището. През цялото това време, докато „вилнея“ из някое селце, аз събирам тази информация – разпитвам, разпитвам, разпитвам. По много пъти питам как се казва училището, защото установих, че през последните години все по-рядко някой се сеца за това. Ходя от човек на човек аз и питам, понякога от десетина жители никои не се сеца

за името и аз броя из сградата, докато не намеря учителската стая, където портрет ми подсказва за името или пък виждам остатък от надпис над входната врата.

Аз най-напред съм журналист, но тъй като преданията и легендите понякога са толкова объркани, че се налага да се намеся като филолог и да ги разкажа по начина, по който ги е разказал българският народен гений, придавам им завършен вид. Понякога превключвам като историк, защото втората ми специалност е ис-

чев. Любимо кътче ми е родното място на баща ми, което е свързано с детството ми – Цървище, над него е Фролош, родното място на Майстора. Там е изключително красива природата. Това е Влахина планина и река Копривен, и деретата под местния връх Бобошевски Руен, така че аз не мога да не обичам това място, защото там съм изкарал детството си, а това е най-красивият спомен за всеки един от нас. Обичам град Маджарово заради всичко около него, останало като наследство от времето на траките. Харес-

което се намира в община Лъки в Родопите. Казва се Манастир – страшно красиво село, около 1400 метра надморска височина и има всички условия да се превърне в обект за туризъм, но просто се искат още доста усилия. Направили са си църквата, страховтно си поддържат читалището, има една туристическа пътека – невероятно красива, по която се стига до параклиси, свързани с историята на селото. В самото село с любов разказват за това как се е по-явило то, как хората, бягайки от турците, стъпвайки на това място в Освободена България, са плакали, прекръствали са се и са решили тук да си направят домовете. Селото е със суров климат, зимата е горедолу половин година. Харесвам и село Джурково в община Лъки. Страховтно места, навсякъде в България ги има.

- Дълги години сте водещ на „Нощен хоризонт“. Какво търсят хората, слушайки нощните предавания?

- Рекордър съм в това предаване – над 22 години съм работил и имам над 1200 предавания. Хората търсят неща далеч от политиката и от мръсотията, която ни залива по цял ден, от всичко, което ни натовазва. Това е прозорец към литература, поезия, проза, срещи с художници, музиканти, с хора, които иначе няма къде да чуят. Един прозорец към другия по-красив свят, който ни заобикаля.

- Успяхте да се срещнете с Никол Шерцингер при идването ѝ в България с Григор Димитров. Какво впечатление остави у Вас?

- Като българин, аз съм фен на Григор Димитров и всъщност целта ми беше да се срещна с него. С Никол си разменихме две фрази на любезност, а снимката ми с нея е свързана с моето хоби. А то е да събирам автографи от известни хора. Имам над 7000 автографа. Поети, писатели, актьори – почти всички велики български актьори – Стоянка Мутафова, Татяна Лолова, Георги Парцалев, Георги Калоянчев, Георги Черкелов, Стефан Гецов, певците ни Николай Гяуров, Гена Димитрова, Никола Николов, световноизвестни писатели като Жоржи Амаду, Уилям Сараян, Джани Родари, както и нашите Йордан Радичков, Богомил Райнов... Дори имам от Дора Габе и Елисавета Багряна – виждал съм ги и съм взел лично от тях автографи.

- Оттук нататък – накъде из България?

- Аз винаги съм обичал да обикалям и да снимам и това великолепно се преплита с професията, която практикувам. Продължавам да правя репортажи за радиото и да пиша за следващата книга.

Юлия Младенова

ските журналисти за репортерско разследване за униженията, на които са подложени българските граждани, пътуващи из Европа, от нашите фирми превозвачи. През 2012 г. отново е награден – за репортажа му от Източните Родопи, а през 2015 г. печели Националната награда „Сърковищата на Панагир“ за цялостно журналистическо и литературно творчество и обществена активност. През 2016 г. е носител на грамота от журналистическите награди, наречени на името на журналистката Валя Крушчина. От 2008 г. е главен редактор на детското списание „Аз съм българче“.

Има четири издадени книги - „Преди забравата“, „Из стръмнините на България“, „Някъде там“ и „Сърце на длан“, които представи в Казанлък в навечерието на Националния празник Трети март тази година. В тях той описва над 250 селища, процъфтяващи някога, а днес по-голямата част от тях оставени на изживяване, опустошени от времето и човешкото безхаберие. Книгите на Румен Стоичков са своеобразен „Пътеводител на родолюбието: Шрихи от забравената България“, защото точно тези две линии се преплитат в неговите репортажи, пълнокръвно изградени от многобройните срещи на място, подплатени с исторически факти и люболитни предания. Обич и тъга към към един хора, села, кътчета от нашата България, за които времето сякаш тече в обратна посока.

тория, понякога съм изследовател и краевед. Често хората изваждат от някое чекмедже написани на пишеща машина листове отпреди 40-50-60 години, снимам ги и, ако има някаква ценна информация, така я запазвам, иначе просто ще изчезне. Преди да публикувам нещо, чета внимателно по няколко пъти всичко, записано от диктофона, за да съм сигурен, че не съм изпуснал абсолютно нищо ценно, като имената на местностите, на параклисите, оброчищата, преданията, хипотезите за произхода на името, местоположенията на селището, важните събития, редките обичаи и всичко това илюстрирам с цветни снимки.

- От тези стотици места, които сте обиколили, има ли едно, което никога няма да забравите?

- Много са. Село Бръшлян в Странджа е пример за оцеляване на българското село в днешно време. Също и село Делчево в община Гоце Дел-

вам селата в Стара планина, в Карловско - Мърченик и Свежен, Христо Даново. В казанлъшкия край съм писал за село Ясеново, сега съм решил да отида в Турия.

- Как виждате България след 20-30 години?

- Има добри примери за възраждане на села и градчета – Бръшлян и Делчево, има и градчета, които възкръсват – например Трявна, който сега е гордост, възраждат се Златоград, Маджарово. Има много места, които могат да възкръснат, ако на хората, които са останали там, както и на тези, които идват, им трепне нещо отвътре. Има хора, които се завръщат от някъде по света и възстановяват училището като дом, но важно е, че сградата не пада, съхранена е. Защото другият пример е ужасен. Има много красиви места в България. Сещам се за

най-високото село на Балканския полуостров,

АСЕН ЙОРДАНОВ

Създателят на първия български самолет

Любов към хвърчилата. Асен Йорданов е роден в София на 02.09.1896 г. Баща му, Христос Йорданов, е инженер-химик,

и започнал да друге. Крилата на самолета били деформирани, скелетът разкритен. Затегнали каквото трябва и последвал втори

лярност и обидно за нас питане: нали столицата на България е Букурещ?, написал Асен в молбата си до министър-председа-

вкл. във висшия пилотаж. През 1931 г. в. „Транспорт“ пише за негова каскада, снимана за кинопреглед: „Асен Йорданов реализира лупинги, превъртания, главозамайващи спускания и прелитания на сантиметри от покривите на зданията“. Изявявал се и като авиокаскадьор в Холивуд. Заснел учебния филм „Елмар се учи да лети“ – всички каскади изпълнявал самият той и под хумористична форма обяснявал основните принципи на летенето. От българина се заинтересувал и Едисон.

През Голямата депресия обаче „Къртис-Райт“ е закрита и Йорданов губи работата си.

Книгите-класика. Точно тогава му предлагат да пише статии за авиацията и той разкрива в себе си неподозирана дарба – писането. Автор е на 9 книги с огромна научна и практическа стойност, сред които: „Летенето и как става то“, „През облаците“, „Сигурност при летенето“, „Илюстриран авиационен речник на Йорданов“, с 2057 термина с обяснителни илюстрации. В книгите си представя принципите на авиационната наука с хумор, с кратки и достъпни текстове, със схеми и рисунки. В САЩ са продадени 750 х. екземпляра. „Вашите криле“, наричана Библия на авиацията, става бестселър. Преведена е в Русия, Англия, Франция, Уругвай, Полша, Япония и Китай. В България излиза 79 г. по-късно.

Йорданов открива и авиационно училище – най-авторитетната

„От него, както аз, така и всички американски летци, сме се учили на авиация“, пише Нийл Армстронг, първият човек, стъпил на Луната.

Асен Йорданов (1896-1967) е български изобретател – първият ни авиоконструктор, летец-изтребител и авиационен педагог. На 18 г. конструира първия български самолет, като за пръв път в света въвежда допълнително крило за стабилизиране на самолета при наклон над 45 градуса. Така през 1915 г. той поставя началото на самолетостроенето в България.

Постига зашеметяващи успехи в американската авиация. Името му е вписано в Книгата за почетни граждани на Ню Йорк, портретът му е изложен в Залата на Славните в Нюйоркското летище „Ла Гуардия“. В Ер Спейс Музеум са експонирани неговите лични вещи и част от личния му архив. Йорданов е един от създателите на въздушната възглавница при автомобилите и на първия в света пътнически самолет „Дъглас ДС-3“. Създател е на апарата Джордафон – предтеча на телефонния секретар. Автор е на 9 книги. „Вашите криле“ се превръща в Библия на авиацията.

Името му носи булевард в кв. „Дружба“ в София. На него е наречен Йорданов залив на Земя Грьем в Антарктика.

завършил в Германия, владее 4 езика, заемал важни постове, вкл. управител на Земеделската банка. Майка му, Долия (Дочка) Цонева, е музика в Италия, пишела пиеси, издала е популярна готварска книга. Семейството имало 2-ма сина и 4 дъщери. Милка Маркова, авторка на биографична книга за брат си – „Асен Йорданов и авиацията“, описва детското му увлечение по хвърчилата, които сам майсторил. Правел и опити да лети: от дърветата, от телеграфен стълб с копирината чадър на баща му и от втория етаж на дома си с картонени криле на ръцете. Опитът му да построи дирижабъл завършил с експлозия и наранявания по лицето.

Баща му го вземал със себе си на технически изложби и в музеи в Италия, Швейцария и Франция. Оставил го в пансион в Женева, за да научи френски, но младежът си купил мотоциклет и се прибрал в България.

На 15 г. от бамбукови пръти, тел и други поддръжни материали изработил планер и се издигнал на 12 м. – първият у нас полет с планер.

Шофирал от малък. Баща му му купил кола, която Асен превърнал в такси. Удивен от способностите на младежа, един от богатите му клиенти го поканил за ваканцията в Париж, където Асен бил слушател в училището на известния летец-конструктор Луи Блерио.

Първият български самолет. През Балканската война го приели като механик в аеропланното отделение край Свиленград. Там се родила идеята му да построи собствен самолет. Начинанието финансирал баща му: поръчали части от чужбина, наели помещението. На Асен съдействали авиомеханикът Иван Платников и летецът-герой от Одрин Радул Милков. Военното министерство предоставило самолетен двигател Argus 100 к. с. Апаратът на Йорданов бил тип „Албатрос“, 14x8,5 м., изгарял 30 л. масло и 120 л. гориво на час.

Пръв се качил да го изпита Гаврил Стоянов. Останал като по чудо жив, той не искал да лети повече на „Асенчовия самолет“. И никой друг не искал. Единствен Радул Милков се решил. Денят бил хубав, бил пет следобед. Самолетът се отлепил от земята, но на 50 м височина се наклонил и започнал да се „тмурка“ към земята. Само светкавичната реакция на пилота предотвратила нещастieto. Милков кацнал

полет. Самолетът „Йорданов-1“ летял! Милков се приземил доволно и прегърнал щастливия конструктор, който бил въвел и ново важно подобрене, липсващо до тогава при самолетите – допълнително крило за стабилизиране при наклони над 45 градуса.

Заклучението на комисията от Министерството на войната било:

Асен Йорданов /на задната седалка/ и Радул Милков на борда на първия български самолет

„Апаратът е надежден. Грешки в изчисленията няма. Признава се за изобретение, а Асен Йорданов – за изобретател. Датата 10 август 1915 г. да се счита за начало на българското самолетостроене“.

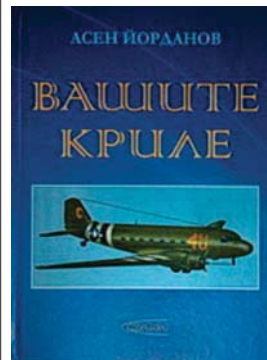
Самолетът бил изложен в манежа на цар Фердинанд, за да могат хората да го видят. Вестниците гръмнали, но софиянци не проявили особен интерес. Военното министерство купило самолета за 16 х. лв. и го зачислило като учебен в Аеропланното отделение. Отпуснало на конструктора и стипендия – да следва аероинженерство в чужбина.

Първият български самолет не е запазен до наши дни, оцелели ли са едва три снимки. Изобразен е на юбилейната сребърна монета „100 години българска авиация“.

Конкурсът. Асен завършил гимназията, после – Школата за запасни офицери и Авиационното училище в Божурище. С чин поручик, най-младият и най-дързък наш летец през Първата световна война направил 84 бойни полета. Бил награден с офицерски кръст за храброст. Ньойският договор забранил на България да има авиация – истинска трагедия за Асен. През 1921 г. Американският аероклуб обявил конкурс с награда 1 млн. долара за обиколка на Земята със самолет за 100 дни. Кандидати били и българските летци Асен Йорданов и Гаврил Стоянов. „...Ще разнесем българското име и ще станем причина веднъж завинаги да изчезне нашата непопу-

лярия Александър Стамболийски да им бъдат отпуснати 6 000 долара за таксата за участие. Премиерът удовлетворил молбата и двамата българи заминавали за САЩ. Но... конкурсът бил отложен, нямало участници от други страни.

В САЩ. Без пари и без познати, момчетата ринели сняг за по-

в. „Таймс“ от 1939 г. отбелязва, че за обучението на 20000 пилоти годишно официалните власти в САЩ са избрали „горещите книги“ на Асен Джорданов. А пълномощният министър на САЩ в България през 1940-41 г. Джордж Хауърд Ърл пише: „90 на сто от познанията си по авиацията щатските летци дължат на г-н Джорданов. Неговите книги се четат като Библия. Хората от ВВС се кълнат в тях. Издават се в милионен тираж и въпреки това са антикварна ценност“.

Апогеев. Своя връх българинът достига през Втората световна война. Превръща се в легенда, в един от водещите авиационни специалисти в света. През 1941 г. основава компанията си „Джорданов Авиешън Къмпани“, по-късно „Джорданов Корпорейшън“, и фирмата „Джорданов Електроникс“. Те заемат 4 етажа в сграда на Медисън авеню в Ню Йорк. Дейността на дружествата, в които работят над 400 специалисти, обслужващи бизнес в размер на \$2 млн. (дн. над \$100 млн.) годишно, е строго секретна, тъй като е тясно свързана с военната отбрана на САЩ.

школа за подготовка на летци за гражданската авиация на САЩ.

Другите изобретения. След войната авиобизнесът стремително запада и фирмите на Йорданов фалират. Неспokoйният му изобретателски дух се насочва към други области: един от създателите е на спасителна жилетка, предшественик на въздушната възглавница при автомобилите, създател е на апарата Джордафон – предтеча на телефонния секретар, на две противопожарни системи при пилотирани, на нова организация на летищата „Стратопорт“, на специална съставка, предпазваща авиационното гориво от ниски температури.

Личният живот. През 1929 г. Йорданов се жени за Алис Грант Патън, внучка на Ю. Грант – 18-ият президент на САЩ, Красиви, богати и влюбени, те често били в светските хроники. В една автомобилна катастрофа бременната Алис губи детето и след 13 г. брак Асен я напуска. Жени се за Даяна – красавица, която заради фигурата си не искала деца. След като го обира, тя го изоставя. На 59 г. той се жени за Люсил Андриос, собственичка на магазин – негова спътница до края на дните му. В родината си никога не се завръща, у нас не го пусkali. До последно мислел за България: „Истински нещастия избягвах само благодарение на моята смелост... Винаги отговарях със старата турска пословица: „Черен гологан се не губи!...“ Но въпреки всичко в съзнанието ми изплува споменът за нашия чифлик до с. Стариград, игрите там, поточето... Чудя се, защо толкова ясно?“. През 1947 г. българските власти му разрешават да покане на гости в Ню Йорк майка си и сестрите си Виола, Надежда и Милка.

Последният полет. На 19.10.1967 г. световните агенции съобщават: „Асен Йорданов – пионер на авиацията, летец-изтребител, авиоконструктор на Боинг и Дъглас, почина на 71-годишна възраст“. Умира в болница в Уайт Плейнс, близо до Ню Йорк. Приятели и роднини изпълняват последното му желание: прахът му е разпръснат със самолет в небето над Америка – последният му полет. На табелката на дома му остава надписът „Асен Йорданов – български пилот-авиатор“.

Мария Рашкова

Използвани са публикации на: доц. П. Ненков, Е. Андонов, Н. Големанов.

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:
Редакция: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com
Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Юлия Младенова: 0882 98 70 14
Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолета Петкова: 5 74 55